

TijdSchrift 121

Historische Vereniging Vlaardingen • september 2011

25 jaar Open Monumentendag

Voor al uw schilderwerken.

Schildersbedrijf **L.C.M. van den Heuvel**

Tel. 06 - 22463741

Westhavenkade 8 3131 AB Vlaardingen

aannemingsbedrijf a. van der lugt b.v.
nieuwbouw verbouw renovatie

vlaardingen 010-434 25 44
www.avanderlugt.nl

Freelance, gediplomeerd lood- & zinkwerker.
Ook voor dakadviezen.

W.H. Daalmeijer

Telefoon 010-4345587
Mobiel 06-52341310 / 06-16653931
www.loodgieterdaalmeijer.nl

...ook voor uw tegelwerken
www.daalmeijertegelwerken.nl

**Voor kopieën
(ook in KLEUR)**

moet je
naast
de molen zijn!

maandag t/m vrijdag
van 09.15 - 17.30 uur

**DRUKKERIJ/COPYSHOP
A. OUWENDIJK
naast de molen**
Kortedijk 16a-b
3134 HB Vlaardingen

Vlascom CV
Vlaardingse Assurantie Combinatie cv

Spoorstraat 2
NL - 3134 TA Vlaardingen

Website: www.vlascom.nl
e-mail: info@vlascom.nl
Tel +31(0) 10 248 04 85
Fax +31(0) 10 234 45 00

Advies op het gebied van:
Schadeverzekeringen
Watersportverzekeringen
Levensverzekeringen, Pensioenen
Financiële planning
Schadebegeleiding
Financiering, sloopshypotheek
Vermogensbeheer

Fisc-ad
Fiscale en administratieve dienstverlening

J.A. Janson
fiscaal adviseur

Plein 1940 nr 47
3135 PR Vlaardingen
tel: 010 435 92 67
fax: 08 4220 69 33
e-mail: fiscad@hetnet.nl
www.fiscaaladviseurs.nl

Stout Grafische Dienstverlening
A. Hoogvlietstraat 6 - 3134 CC Vlaardingen
tel. 010-2480603 - fax 010-4344878
info@stoutinu.nl - www.stout.nu

De Witte
GARANTJEMAKELAARS

Korte Hoogstraat 4a
3131 BK Vlaardingen
Tel. 010 - 434 38 44

De Historische Vereniging Vlaardingen heeft tot doel het bevorderen van:

- de belangstelling voor en de kennis van de stad Vlaardingen en haar bewoners;
- het behoud en het herstel van gebouwen en stedenbouwkundige structuren en landschappen;
- het behoud en het verzamelen van die gegevens die van belang zijn voor de geschiedenis van de stad.

De contributie bedraagt € 16,50 per jaar, te voldoen per accept-girokaart. Het bankrekeningnummer van de vereniging is 39.56.57.016, het postgiro-nummer is 750978. Leden krijgen jaarlijks het Historisch Jaarboek en 4 x per jaar het verenigingsblad Tijd-Schrift.

Het bestuur is als volgt samengesteld:
W.C. den Breems, voorzitter
A.W.J. Andriessen, penningmeester
mevr. G.H.J. Maat-Grijsen, secretaris
J. van Elk
E.A. Lohmann
A. Ouwendijk
E. van Rongen
mevr. T. van der Hoek, notuliste

Contactadres / losse verkoop publicaties:
Arnold Hoogvlietstraat 69
3134 CB Vlaardingen
Telefoon (010) 434 6864

Ledenadministratie:
Paul Henri Spaakring 22
3137 DJ Vlaardingen
Telefoon (010) 474 9416

Adres ledenactiviteiten:
Kortedijk 16a/b
3134 HB Vlaardingen
Telefoon (010) 435 3322 (kantoor)
(010) 434 2474 (thuis)

Redactie Tijd-Schrift:
E. van Rongen, eindredacteur
K. Bloem
M. Carree
A. Maarleveld

Redactie-adres:
Paul Henri Spaakring 22
3137 DJ Vlaardingen
Telefoon (010) 474 9416

Bijdragen aan de inhoud van Tijd-Schrift zijn van harte welkom. In verband met de geautomatiseerde verwerking van de teksten ontvangt de redactie deze graag per e-mail: info@hvv-vlaardingen.nl t.a.v. de redactie.

ISSN 1380-2992
© Historische Vereniging Vlaardingen
Niets van deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

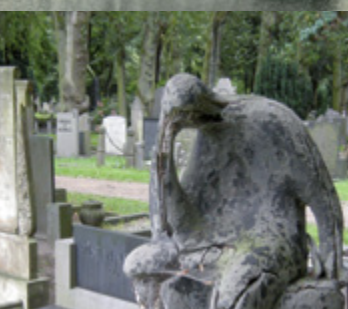
Internet: www.hvv-vlaardingen.nl
E-mail: info@hvv-vlaardingen.nl

Productie: Stout Grafische Dienstverlening

Inhoud

Redactioneel	3
Open Monumentendag 2011 'Nieuw gebruik - Oud gebouw' Arie Ouwendijk	4
Hergebruik en herbestemming Gerard Hoogerwaard	6
Hergebruik alom 7 aansprekende Vlaardingse voorbeelden Harm-Jan Luth	10
Mensen in monumenten Sanne Poot	20
Wetenswaardigheden Wout den Breems	26
Wedstrijdregels Monumentendag Fotowedstrijd 2011 Vlaardingen	28
Werkgroep inventarisatie grafmonumenten Emaus maakt goede vorderingen	30
Ledenactiviteiten	32

Bij de omslag: Plein Emaus 5: Voormalig raadhuis, tegenwoordig het Vlaardings Stadsarchief.

Het Vlaardingen cadeau !
Replica Vlaardings Haringbord

het waaigat
woon-ideeënwarenhuis
Markt 57 Vlaardingen tel. 010-4343685
www.waaigatwonen.nl

Westkaai
VOOR LUNCH & DINER

**Stijlvol lunchen en dineren
voor een prettige prijs**

Restaurant Westkaai, Westhavenkade 10, 3131 AB Vlaardingen
T 010 - 248 70 18 E info@westkaai.nl I www.westkaai.nl
Openingstijden: maandag t/m zaterdag, 12.00 - 24.00 uur ('s zondags gesloten).

- Bloemwerken en arrangementen
 - Goed gesorteerde snijbloemen
 - Bloeiende- en bladplanten
 - Bruidsboeketten en corsages
 - Rouwwerken

Markgraafaan 135
 3131 VL Vlaardingen
 Tel: 010 43 43 704

JAC. VERKUIL
BLOEMSIERKUNST

Toekomst

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst – zegt men. Dat is voor een vereniging die toch vooral naar het verleden kijkt niet altijd voor de hand liggend. De HVV houdt zich doorgaans bezig met allerlei ‘gewichtige’ zaken als overleg met de Gemeente en andere partijen over het behoud van ons historisch erfgoed. En dat moet ook. Maar wat ook zou moeten is zorgen voor continuïteit. Want het ledenbestand van de HVV bestaat toch voor een groot deel uit ouderen, en dat geldt ook voor het bestuur. Maar stokjes zijn er om overgenomen te worden, dus daar moeten we ook aan denken. En hoe eerder je kunt beginnen met het nageslacht enthousiast te maken voor ons erfgoed, des te beter is het. Daarom is het initiatief van de landelijke Open Monumentendag organisatie om een Klassendag te organiseren voor het basis-onderwijs een uitstekende gedachte. In Vlaardingen doen we daar ook aan mee, en zo krijgen de leerlingen op een speelse manier informatie over monumenten in hun eigen woonomgeving. In dit Tijd-Schrift dat, zoals de laatste jaren gebruikelijk, is gevuld door de plaatselijke OMD organisatie, wordt daaraan ook aandacht besteed. Verluchtigd met een paar ‘monumensjes’ uit de documentatie voor de schoolkinderen.

Het OMD-thema van dit jaar is ‘Nieuw gebruik – Oud gebouw’ en dat spreekt de HVV bijzonder aan. Wij hebben ons de afgelopen tijd bijzonder hard ingespannen om allerlei historisch belangrijke gebouwen die hun functie verloren een andere bestemming te laten geven. Want ook die gebouwen kunnen nog heel goed een andere toekomst krijgen. Onze voorzitter praat u in zijn ‘Wetenswaardigheden’ daarover weer bij. En in de artikelen van de OMD organisatie leest u over enkele geslaagde transformaties van oude gebouwen naar nieuwe bestemmingen, en over de mensen die daarin werken. Zodat u van dat die fraaie panden kunt blijven genieten.

Hopelijk leveren de komende Open Monumentendag en dit Tijd-Schrift weer een aantal nieuwe leden op, ook uit de jongere generaties!

Volgend jaar vieren we weer een jubileum, want dan bestaat de HVV 45 jaar. Op 21 januari 2012 organiseren we daarom weer een Historische Dag. In de Ledenactiviteiten leest u alles daarover. Misschien zijn er leden die ideeën hebben voor leuke activiteiten voor jongeren op die dag. Laat het ons weten, want aan de toekomst moeten we met z’n allen bouwen!

Eric van Rongen
Eindredacteur

DIJKSHOORN EUROMOVERS
AL MEER DAN
50 JAAR
VERHUIZEN!

WWW.DIJKSHOORN.NL TRAWLERWEG 8 3133 KS VLAARDINGEN TEL.: + 31 (0)10-2480522

Open Monumentendag 2011:

‘Nieuw gebruik - Oud gebouw’

De OMD staat dit jaar helemaal in het teken van ‘hergebruik’ - een thema dat u ook op andere fronten van het Monumentenbeleid zult tegenkomen dit jaar. Het behoud van oude(re) panden, die het beeld en de sfeer van de stad bepalen, staat daarbij voorop, waarbij vaak (als enig middel) het hergebruik wordt aangevoerd. Immers: een leeg en ongebruikt pand valt ongetwijfeld ten prooi aan vernieling, en daarmee is de basis voor afbraak gelegd...

In Vlaardingen hebben gelukkig veel oude panden een nieuwe bestemming gekregen - u leest er (veel) meer over in dit Tijd-Schrift. Neem - als één van de laatste herbestemmingen - het haringpakhuis in onze oude ‘Scheveningse Buurt’, dat nu behouden blijft als dependance van het Streekmuseum. Een ander bijzonder pand (om er één van de vele te noemen) is Villa IJzermans - waar al enige jaren het Fonds Schiedam Vlaardingen

Eén van de oudste foto's van Villa IJzermans aan het begin van de Schiedamseweg, ca. 1885 (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

e.o. gehuisvest is. Het is zó bijzonder en heeft ook zoveel mogelijkheden, dat we blij zijn het dit jaar als centraal punt bij onze activiteiten te mogen gebruiken. En omdat het Fonds ook dit jaar nog iets te vieren heeft, wordt uw bezoek ook zeker (extra) beloond...!

Ook kunt u in een artikel lezen hoe nieuwe bewoners het ervaren om bewoner/gebruiker van een oud pand te zijn... welke charme daar mogelijk van uitgaat, hoewel het misschien het praktisch gebruik wel eens iets belemmert. Eén les leren we er echter uit: door het gebruik van oude panden voor nieuwe doelen, wordt de levensduur van zo'n pand gegarandeerd! En dát is de opzet van (o.a.) deze Monumentendag.

We hebben weer fijn samengewerkt met de mensen, die de voorbereiding voor deze dag op zich hebben genomen: met Harm Jan Luth, onze stadsarchivaris als voorzitter, hebben we verder mogen bouwen met Gerard Hoogeraard (ambtenaar voor monumentenzorg), Frits van Ooststroom (die de route weer heeft uitgezet) en Elma Oosthoek (Stichting Flaggen), die de creatieve invulling van het programma weer verzorgde.

Nieuw dit jaar is de Open Monumentendag Klassendag - waarvoor veertien basisschoolgroepen 7 en 8 zich opgaven en die op de vrijdag vóór de Open Monumentendag een aantal ‘topics’ van Vlaardings hergebruik gaan bezoeken. Qua voorbereiding toch wel een grote (extra) krachttoer, waarvoor we onze sponsors (het Fonds Schiedam Vlaardingen e.o., het Coöperatiefonds Rabobank Schiedam Vlaardingen en het DeltaPort Donatiefonds) van harte willen bedanken.

Een tweede nieuwe activiteit dit jaar is het extra aandacht geven aan de jaarlijkse Landelijke Fotowedstrijd voor de jeugd van 10 tot 18 jaar. Niet de directe doelgroep van onze Historische Vereniging, maar we vertrouwen dat de vaders en moeders, maar vooral ook de opa's en oma's - met dit Tijd-Schrift in de hand (met daarin het deelname reglement) hun kinderen en kleinkinderen daarop attent maken, want Monumentenbehoud begint met de jeugd! En dankzij de sponsoring door de Rabobank Schiedam Vlaardingen hebben we hiervoor een fantastische prijzenpot te verdelen van maar liefst € 1.000,-, in de vorm van

waardebonnen voor foto- en filmmateriaal en -apparatuur! En als extra aardigheidje: een mogelijkheid tot het winnen van prijzen in de landelijke, maar ook in de Europese wedstrijd!

Wij wensen u veel plezier met dit extra Monumentendag-nummer van Tijd-Schrift, en vertrouwen dat we u op zaterdag 10 september a.s. tussen 12 en 16 uur in de stad mogen ontmoeten, mét de hartpagina's uit dit blad!

Arie Ouwendijk
coördinator

Het Visserijmuseum
aan de Westhavenkade
53-54, met links visserijpaviljoen ‘De Joon’
en rechts de replica van
de oude stadskraan, 24
september 1998
(Foto: Roel Dijkstra;
Collectie Stadsarchief
Vlaardingen).

Hergebruik en herbestemming

Gerard Hoogerwaard

Ambtenaar monumentenbeleid
gemeente Vlaardingen

In een tijd van bezuinigingen probeert de monumentenzorg in Nederland een positieve koers voor de toekomst te bepalen. Er is veel aandacht nodig voor het wegwerken van achterstallig onderhoud aan monumenten en helaas is de herziening van de Monumentenwet nog niet van kracht, maar toch is er vertrouwen in een toekomst met monumenten. Is ‘herbestemming’ wellicht het te verwoord?

Europa

Niet alleen in de monumentenwereld, maar ook daarbuiten, dringt steeds meer het besef door dat herbestemming en herontwikkeling een prima optie is. Gelukkig maar. Gesteund door de discussie rond duurzaamheid en de ontwikkeling van nieuwe technieken ontstaat meer draagvlak voor dit thema.

Als we naar de landen om ons heen kijken, zien we opmerkelijk genoeg een heel andere omgang met bestaande gebouwen. In Nederland richt 10% van de markt zich op renovatie, terwijl dat in Europa gemiddeld maar liefst 40% is. Hoe kan dat toch?

Een verklaring kan zijn dat er middelen zijn die nieuwbouw mogelijk maken. We worden

eenvoudigweg (nog) niet gedwongen tot renovatie. Ook kennen we, dankzij de wederopbouwperiode, een nieuwbouwtraditie die gericht is op rationaliteit en het efficiënt bouwen. Dat klinkt ook door in het onderwijs. Slechte bodemgesteldheid, groei (in lengte) van Nederlanders en bouwen in perioden met schaarste aan bouwmaterialen doen de rest. En als deze duidelijke cultuurverhouding er eenmaal is, dan houdt deze zichzelf in stand. Het is toch niet populair je te scharen bij een minderheidsmarkt?

Maar de markt zelf doet zijn werk. Voor wonen en werken in bijzondere gebouwen en in een bijzondere omgeving bestaat steeds meer belangstelling.

Hergebruik

Door de eeuwen heen zijn gebouwen hergebruikt. Een woonhuis als bedrijfspand, een pakhuis als woning, een restaurant in een boerderij, een gemeentehuis als kantoor. Allerlei mogelijkheden zijn benut. Soms gebeurde dat door een eigenaar zelf, maar veelal vond de verandering plaats bij verandering van eigendom. De nieuwe eigenaar had zijn plan en zijn ideeën voor het hergebruik misschien al klaar en keek er al jaren naar uit dat het pand te koop zou komen te staan.

In deze tijd gebeurt dat uiteraard nog steeds, maar het lijkt erop dat gebouwen nog veel te vaak leeg staan omdat het aan visie ontbreekt op de vraag wat je ermee kunt. Bij monumenten wordt hier dan direct eraan toegevoegd: ‘en mag...’. Ook worden andere regels als belemmerend gezien. De kostenaspecten doen vervolgens ook een duit in het zakje, en vervolgens staat het zaakje te verpauperen...

Wijziging Monumentenwet

Met de wijziging van de Monumentenwet die dit jaar van kracht zal worden wil het Rijk een belangrijke ommezwaai maken. Hiervoor heeft men vooral ook in de landen om ons heen gekeken.

Naar Iers voorbeeld komt er een subsidieregeling die moet voorkomen dat monumenten in een slechte staat geraken. De zogenaamde ‘wind- en waterdicht regeling’ moet tijd vrijmaken om, zonder druk van verder verval, herbestemmingsplannen te maken.

Uit Duitsland komt de verplichting dat cultuurhistorie een vast onderdeel in bestemmingsplannen wordt. Een instrument dat daar erg goed werkt. Het wordt er als een vanzelfsprekende zaak gezien dat je er rekening

mee houdt. Daarbij dient wel opgemerkt te worden dat de achterliggende informatie ook beschikbaar is.

Het maken van plannen voor de herontwikkeling van een monument is vaak een tijdrovende en kostbare zaak. Zeker wanneer een initiatiefnemer niet helemaal thuis is in het renovatie- en restauratiesegment, lijken er veel hobbels. Het is daarom dat het Rijk een subsidieregeling in het leven roept die tegemoet komt in de plankosten. De markt wordt dus gestimuleerd plannen te maken die hout snijden.

Herbestemming

Bij herbestemming komt er tegenwoordig heel wat kijken. Past een beoogde ontwikkeling wel in het bestemmingsplan? Kan het technisch gezien eigenlijk wel? Of zijn er omstandigheden als bijvoorbeeld een monumentenstatus die bijzondere aandacht vragen?

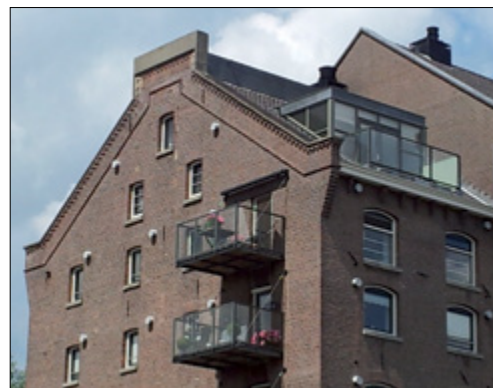
De brandweerkazerne aan de Hoflaan staat momenteel als enig overgebleven gemeentelijk bouwwerk te wachten op een goede herbestemming. Maar die gaat er wel komen!

De Broederenkerk in Zutphen is herbestemd tot Centrale Bibliotheek, maar die dreigt gesloten worden. Dan moet er her-herbestemd worden... (Bron: Flickr)

Het logo van Herbestemming. (Bron: createdinnoord-holland.nl)

De Kroepoekfabriek aan de Koningin Wilhelminahaven ZZ. Vroeger pakhuis, nu cultuurpodium.

De Pelmolen aan de Westhavenkade. Een vroeg voorbeeld van hergebruik: het is nu een appartementencomplex.

Een paar oudere vormen van herbestemming: het pand De Zeeman aan de Hoogstraat en een pakhuis / woonhuis aan de Landstraat.

Uiteindelijk zijn het de kostenaspecten die zwaar wegen bij het uiteindelijke besluit om een herbestemming uit te voeren of niet. Eigenlijk is het een vak apart, waarbij veel generalistische en soms ook specialistische kwalificaties komen kijken. Uiteindelijk streef je ernaar een compleet en haalbaar plan te hebben.

Tegenover deze manier van herbestemmen ontstaat een andere benadering, die organisch ontwikkelen genoemd wordt. Op een te herbestemmen plek wordt een binnen de kaders passend particulier initiatief ondersteund. Deze benadering vraagt wel wat van de aanpasbaarheid van het gebouw waarin de ontwikkeling gaat plaatsvinden. Creativiteit en inspiratie blijven ook hier kernbegrippen.

Inspiratie
(Bron: website Johan
Sijtsma architecten-
team b.v.)

Tussen deze beide benaderingen zit een wereld van mogelijkheden en kansen. Het lijkt erop dat zeker de herbestemming van monumenten de nodige steun wel kan gebruiken. Het zou mooi zijn als monumenten en monumentale complexen niet alleen in cultuurhistorische zin, maar ook in economische en maatschappelijke zin dragers blijven en worden in hun omgeving.

Vlaardingen

Dat Vlaardings erfgoed een rijk verleden heeft, is bekend. Bouwhistorische verkenningen, zoals die recent aan de Westhavenkade zijn uitgevoerd, onderstrepen dat. Daarbij wordt duidelijk dat er in Vlaardingen vele goede voorbeelden te vinden zijn van herontwikkeling en herbestemming van panden. Daarbij gaat het zeker niet alleen om monumenten, maar ook om beeldbepalende panden. Ook is duidelijk dat er nog een berg werk te verzetten is.

Het Weeshuis, gelukkig gered van de sloop en tegenwoordig voor van alles en nog wat in gebruik, behalve voor het herbergen van wezen.

Of de maatregelen die het Rijk voor ogen heeft hun doel bereiken, zal de tijd leren. Het effect van de economische recessie op Vlaardingen speelt hierbij een belangrijke rol. De maatregelen passen echter wel in het tijdsbeeld. Een ander belangrijk punt is de omslag in denken over ons bestaande gebouwenbestand. Hopelijk lukt het om 'Ontwikkeld Nederland' zover te krijgen dat het marktpercentage van de renovatiesector op een hoger niveau komt. Daarin is de steun van 'herbestemming' als vakdiscipline een must.

Hergebruik alom

Zeven aansprekende Vlaardingse voorbeelden

door Harm Jan Luth¹

De wandelaar die door een – om het om even welke – stad loopt, is het zich vaak niet bewust, maar een groot deel van de gebouwen die hij of zij passeert, heeft nu een andere bestemming dan oorspronkelijk het geval was.

Dat is ook wel begrijpelijk, want de wereld steekt nu heel anders in elkaar dan 100 of 500 jaar geleden. In Vlaardingen hebben we nu als zodanig geen haringpakhuizen meer nodig, wezen en bejaarden wonen hier niet meer in weeshuizen, in de Visbank wordt geen vis meer verkocht en door gemeentelijke herindelingen zijn veel onderkomens van stads- en dorpsbesturen (denk aan het Raadhuis van Vlaardinger-Ambacht) overbodig geworden.

Het pakhuis en de 'zeemanswinkel' van Jac. van Toor Jzn. aan de KW-haven ZZ, 1900 (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Op Open Monumentendag Vlaardingen 2011 krijgen zeven van die gebouwen in het bijzonder aandacht en op het Weeshuis na, zijn ze op 10 september ook te bezoeken. Hieronder volgt kort hun transformatiegeschiedenis.

1. Koningin Wilhelminahaven ZZ 2a-3: van pakhuis tot cultuurpodium voor jongeren²

In 1903 kreeg Jacob van Toor Jz. toestemming tot het bouwen van een woonhuis en pakhuis voor zijn onderneming tot fabricage van oliegoed. De architect van dit beeldbepalende gebouw aan de KW-haven is onbekend gebleven, maar van de uit 1910 daterende aanbouw aan de achterkant weten we dat die van de hand van J. Deegeling is. Na een grote brand, werd het in 1951 naar een plan van architect J. Snijders weer opgebouwd en aangepast. Later werd het een fabriek voor de productie van kroepoek, waarmee meteen de opvallende naam van het huidige cultuurpodium voor jongeren 'Kroepoekfabriek' is verklaard. Nadat een groep jongeren in 2006 zijn behoefte aan een eigen cultuurpodium bij het Vlaardingse gemeentebestuur kenbaar had gemaakt, volgde een haalbaarheidsonderzoek dat positief uitpakte. Inmiddels is alles bijna in kannen en kruiken en de feestelijke opening is voorzien in het weekend van 16-18 september 2011.

Het afgelopen jaar is het gebouw volledig gestript en vervolgens verbouwd en heringericht, zodat het nu ruimte biedt aan een podiumzaal op de begane grond en eerste verdieping, waar zo'n 250 man/vrouw aan publiek in kan. Op de tweede en deels derde verdieping zijn creatieve studio's ingericht, waaronder een multifunctionele dansstudio, volledig geïsoleerde

Het nieuwe Raadhuis van Vlaardinger-Ambacht, met de buurtjeugd posierend op en rond de bordesmuur, ca. 1910 (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

muziekstudio en een mediastudio. Hier is ruimte voor film, fotografie, montage, design, cursussen, workshops en exposities.

2. Plein Emaus 5: van raadhuis tot Stadsarchief³

Vanwege haar bouwvallige staat, werd de boerderij die in 1842 was ingericht als koffiehuis en sinds 1861 in gebruik was als raadhuis van Vlaardinger-Ambacht, in 1905 gesloopt. Op dezelfde plek verrees in 1905/1906 naar ontwerp van S. de Clercq en J. Gratama, voor een kleine 10.000 gulden een nieuw raadhuis met veldwachterswoning. Op 27 februari 1906, kon het in opvallende neo-renaïssancestijl opgetrokken gebouw, tijdens een gemeenteraadsvergadering op eenvoudige wijze in gebruik worden genomen. Inlijving van de

gemeente Vlaardinger-Ambacht bij Vlaardingen had tussen 1828 en 1941 maar liefst zevenmaal gedreigd, maar men had dat gevaar steeds weten te keren. Op 1 augustus 1941 werd de opheffing van de gemeente en de samenvoeging met Vlaardingen, mede door de oorlog, uiteindelijk toch een feit. Door de opheffing van de gemeente verloor het raadhuis zijn functie. Eind 1943 werd het Gewestelijk Arbeidsbureau er ondergebracht omdat de Duitsers zijn ruimte aan de Westhavenkade 86 hadden gevorderd. Een kamertje in het raadhuis werd bestemd als spreekkamer voor het hoofd van de gemeenteschool van Ambacht, terwijl in 1946 de commissie van toezicht op politieke delinquenten het in gebruik nam voor haar sociaal werkster. Op 9 augustus van dat jaar werd de voormalige raadzaal aan het Arbeidsbureau onttrokken om er het

¹ Met dank aan Erica Stock (afbeeldingen) en Erika Verloop (literatuur)

² Messchaert, K. Zita *Inventarisatie gebouwen Koningin Wilhelminahaven en Buitenhaven te Vlaardingen*. Amsterdam, 2001/2002, p. 32 en www.vlaardingen24.nl/news.php?id=302

³ Luth, H.J. en Zuydgeest, M.P. *Het Groot Vlaardings Prentenboek. De voortgang van Vlaardingen*. Vlaardingen, 2010, p. 413

Het Raadhuis van Vlaardinger-Ambacht is Gemeentearchief geworden en de klimop tiert welig, 12 juli 1956 (Foto: JosPe; Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Het Stadsarchief met de uit 1993 daterende aanbouw aan de noord-oostkant, maart 1998 (Foto: Roel Dijkstra; Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Bureau voor Consumenten Crediet in onder te brengen. Uiteindelijk na vele verschillende gebruikers te hebben gekend, werd het voormalige raadhuis van Vlaardinger-Ambacht per 1 januari 1948 officieel archief bewaarplaats voor de Gemeentelijke Archiefdienst, zoals het huidige Stadsarchief toen nog heette. Omdat de naam van het plein voor het voormalige raadhuis, ‘Raadhuisplein’, voor verwarring zorgde, werd deze in 1957 veranderd in Plein Emaus. Vanwege de toename van de gemeentelijke en particuliere archieven, werd de veldwachterswoning aan de Prins Bernhardlaan zijde in 1968 afgebroken om er kantoorruimte en een archiefdepot te bouwen. In 1993 was er opnieuw sprake van ruimtegebrek waarop aan de noordoostkant nog een depot, een kantoor en een ruimte voor de Topografisch-Historische Atlas werden gebouwd. Omdat de marmeren gevel van de nieuwbouw

Villa IJzermans met inmiddels een nieuw ijzeren hek; de onbekende fotograaf heeft de voordeur open laten staan, ca. 1950 (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

sterk contrasteerde met de rode baksteen van het oorspronkelijke gebouw van 1905, kwam er aanvankelijk veel kritiek en in volksmond kon de bijnaam ‘het Emausoleum’ worden opgetekend. Later verklaarde o.a. de Historische Vereniging Vlaardingen publiekelijk dat het juist een zeer passende oplossing was voor een aanbouw van een klassiek historisch gebouw. Het Stadsarchief dat sinds 2004 ook de archieven van buurgemeente Maassluis onder zijn hoede heeft, is een onderzoekscentrum voor iedereen die zich recreatief of beroepshalve wil verdiepen in de geschiedenis van streek, stad, straat en/of familie.

3. Schiedamseweg 53 (‘Villa IJzermans’): van woonhuis tot kantoor⁴

In 1884 liet de vermogende reder Adrianus Henricus Cornelis Maria Joseph IJzermans

(1852-1912) die aan de Oosthavenkade woonde, een nieuwe villa bouwen naast de Zaal Harmonie aan de Schiedamseweg. Waarschijnlijk is het markante gebouw ontworpen door gemeentearchitect Aart van der Snoek (1827-1908) die in hetzelfde jaar ook het Verkooplokaal van IJzermans aan de Bovendayer tekende. De in eclectische stijl gebouwde villa sprong en springt eruit door zijn bijzondere vorm en de gebruikte materialen. Volledig wit gepleisterd, voorzien van rustica-blokwerk, pilasters, zuilen met kapitelen, een mansardedak en niet te vergeten een torenkamer van waaruit de reder zijn schepen op de Nieuwe Maas kon zien aankomen. De Oostwijk was nog niet gebouwd, zodat de reder ruim zicht had. Na het overlijden van Adriaan IJzermans werd de villa op een openbare veiling verkocht aan de Rotterdamsche Bankvereniging (Robaver) die het geheel liet verbouwen

⁴ Luth, H.J. en Zuydgeest, M.P. *Het Groot Vlaardings Prentenboek. De voortgang van Vlaardingen*. Vlaardingen, 2010, p. 377

Het Weeshuis in verval: de linker zuil van de toegangspoort is vrijwel verdwenen, ca. 1960 (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Ansichtkaart van de Waalstraat met zicht op het Weeshuis, begin 20e eeuw (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

tot bankkantoor en als zodanig werd het in januari 1916 in gebruik genomen.

Al in 1922 was Robaver gedwongen het imposante gebouw van de hand te doen. Nieuwe eigenaar werd toen een ander Rotterdams bankiershuis, R. Mees & Zoonen, dat na allerlei fusies eerst Mees & Hope en later Mees & Pierson ging heten. In de Mees-periode werd de villa diverse keren verbouwd, voor het laatst in 1982. Na 75 jaar vertrok Mees uit Vlaardingen door verkoop aan accountantskantoor Klaasse & Klaasse. Dat zou er niet

lang blijven, want na de fusie in 1999 met Deloitte & Touche werd in Capelle aan den IJssel een nieuw kantoorgebouw gebouwd. In de zomer van 2001 ging het unieke pand over in handen van het Fonds Schiedam Vlaardingen e.o., maar niet nadat Klaasse & Klaasse voor hun verhuizing naar de nieuwbouw de buitenzijde grondig hadden laten opknappen. De nieuwe eigenaar zorgde voor restauratie van het neobarokke interieur. De Stichting Fonds Schiedam Vlaardingen e.o. is voortge-

komen uit de van 1820 daterende Spaarbank te Schiedam en de in 1823 opgerichte Spaarbank te Vlaardingen, die later zouden opgaan in de Stichting Bondsspaarbank Schiedam Vlaardingen. De maatschappelijke activiteiten van de bank vonden vanaf 1991 plaats onder de naam Stichting Schiedam Vlaardingen Fonds en sinds 2001 als Stichting Fonds Schiedam Vlaardingen en omstreken. Het vermogen van 'het Fonds' zoals het in de wandelgangen vaak wordt genoemd, wordt aangewend voor

het verstrekken van donaties aan initiatieven op cultureel en sociaal-maatschappelijk terrein in zijn werkgebied.

4. Weeshuisplein: van weeshuis tot '9 woningen en 500 m2 bedrijfsruimte'⁵

De geschiedenis van de weeshuizen in Vlaardingen gaat terug tot 1433 toen er sprake was van een schenking aan de Heilige Geestmeesters van Vlaardingen die daarvan turf, kaarsen, haring, vlees en brood uitdeelden aan de armen. Het eerste Gast- en Weeshuis was vanouds gevestigd aan de Omring van de kerk (de huidige Markt) achter het koor van de Grote Kerk, in een aantal panden tussen de Smalle Havenstraat, de Vleersteeg en de Kerksteeg. Na de stadsbrand van 1574 die Vlaardingen in de as legde, werd het op dezelfde plek herbouwd. In 1772 werden deze gebouwen verlaten en de wezen en behoeftige ouden van dagen werden toen gehuisvest in de voormalige buitenplaats van Cornelis van Hartigsvelt aan de Ridderstraat. Dit complex zou tot 1892 als Gast- en Weeshuis dienst doen, maar in dat jaar werd alles gesloopt om plaats te maken voor een nieuw, door architect Johannes van den Berg ontworpen, U-vormig gebouw aan wat sinds 1879 toepasselijk het Weeshuisplein heet.

In de loop van de 20e eeuw werd de zorg voor bejaarden meer en meer overgenomen door bejaarden- en verzorgingstehuizen en door de verbeterde levensomstandigheden was er ook sprake van een afnemend aantal wezen. De daardoor vrijkomende ruimten werden verhuurd aan diverse instanties, zoals de regenten van het Arij van Westfonds, de Vereniging voor Bijzonder Christelijk Schoolonderwijs en de Nederlands Hervormde Kerk. In 1939 werden vijf lokalen gevorderd om te dienen als hulppost voor de Luchtbeschermingsdienst. Ook zag het er even naar uit dat het Weeshuis als kazerne gebruikt zou gaan worden, maar dat ging door felle protesten niet door. In het voorjaar van 1944 vond de

Huishoud- en Industrieschool voor Schiedam en omstreken er onderdak. Tot 1953 werd het gebouw deels nog als weeshuis geëxploiteerd, maar vanaf dat jaar werd het een 'tehuis voor werkende jongeren'. Zeven jaar later besloot het bestuur tot opheffing, waarna de Gemeente Vlaardingen het complex met een oppervlakte van 2.519 m2 kocht. De gemeente zette het grote gebouw op allerlei manieren in. Vooral scholen, waaronder de Van Kampenschool, vonden er onderdak wanneer ze op nieuwbouw of uitbreiding zaten te wachten. Ook het muziekcorps 'De Pijpers' (nu 'Avalanche'), een padvindergroep, toneelgroep 'Argus' en de E.H.B.O. maakten gebruik van een deel van dit enorme gebouw. Later werd ook het Buurt- en Clubhuis 'De Haven' hier gehuisvest en in 1969 werd de rechtervleugel ingericht als expositieruimte van de Commissie voor Beeldende Kunst. Daar waren overigens ook al eerder tentoonstellingen ingericht. Één daarvan was de fototentoonstelling 'Toen onze grootouders kinderen waren', die in 1966 in drie weken tijd bijna 4.500 bezoekers trok en mede aanleiding werd tot de oprichting van de Historische Vereniging Vlaardingen. Nadat de bebouwde omgeving van het Weeshuis via sloop en vervangende nieuwbouw grotendeels was gesaneerd, verzocht de gemeenteraad in 1988 de gebruikers van de ruimten in het Weeshuis naar vervangende huisvesting te zoeken, omdat het Weeshuis gesloopt zou gaan worden. Zover is het uiteindelijk niet gekomen, dankzij aanhouden-

Zo vrij staat het Weeshuis al lang niet meer – nog geen postkantoor en bibliotheek te zien, 1987 (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

⁵ Struijs, M.A. in: *Informatiebrochure met betrekking tot het Weeshuis te Vlaardingen*. Gemeente Vlaardingen, 1991, p.4-7 en *Het Weeshuis: woningen en bedrijfsruimte in het voormalige Weeshuis van Vlaardingen*. Vlaardingen, Patrimoniums Woningstichting, 1994

De meubelfabriek van P. den Hartog aan de Westhavenkade, na de brand van 13 augustus 1965
(Foto: H.K. van Minnen; Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Kleurenreproductie van een tekening van Westhavenkade 35-38 op de omslag van 'Brood uit het water' van Fenand van den Oever, 1946
(Tekening: Anton Pieck; Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

⁶ Struijs, M.A. *Geschiedenis van het huis en pakhuys Westhavenkade 36 te Vlaardingen*, typeschrift. Vlaardingen, 1984

de protesten van de Historische Vereniging en de door haar en anderen gemobiliseerde Vlaardingse bevolking die het Weeshuis een voor Vlaardingen onmisbaar karakteristiek gebouw vonden. In 1991 vroeg de Gemeente Vlaardingen om ideeën en plannen voor verantwoord hergebruik en dat leverde negen inzendingen op. Als beste werd het plan van Patrimoniums Woningstichting gekozen die er in 1994 negen maisonnettes (van 75,3 tot 98,1 m²) met een gemeenschappelijk dakterras en een aantal bedrijfsruimten liet realiseren, ontworpen door Geluk en Treurniet en gebouwd door Werner B.V.. Om de woningen te ontsluiten werd op de eerste verdieping een galerij rondom het gebouw aangebracht.

5. Westhavenkade 35-36 (vroeger Westhavenkade 7): van (pak)huis en erf tot café-restaurant⁶

Het huidige eetcafé en buffetrestaurant 1613 aan de Westhavenkade heeft een treffende naam die refereert aan het 'geboortjaar' van de bebouwing op deze plek. Op 3 december 1613 kocht Dirck Jacobsz. van Adrichem daar van het stadsbestuur 'drie ledige erven' van elk '18 roede voeten breed'. Hij kreeg toestemming daar woonhuizen op te bouwen, mits hij zich aan de rooilijn hield, de drempel boven de kruin van de kade kwam te liggen en hij er geen hooibergen, teerstoven of andere brandgevaarlijke objecten bouwde. Ook werd hij verantwoordelijk voor het beschoeien van het gedeelte van de kade dat voor zijn nieuwe bezit lag. Het pand dat we nu als '1613' kennen, werd in 1622 door de stichter voor 1.025 gulden verkocht aan François Bastiaensz. uit Woerden, die er zijn bank van lening vestigde. Wie de transportregisters in het Vlaardingse Stadsarchief raadpleegt, ziet vele eigenaars voorbijkomen, zoals stuurman Leendert Dirksz. Verhoorn (1629), mandenmaker Eeuwout Sy-

monsz. Groenrijs (1653), zeilmaker Abraham den Back (1723), boekhouder/reder Hendrik de Willigen (1776), boekhouder/reder/blokmaker Cornelis Bubbezon (1816) koopman Wouter de Vlaming (1875), de expeditiefirma Hoogerwerf & Co (1887), reder/industrieel Jan Lels (1905), meubel- en rompfabriek Den Hartog (1960) en restaurant 'De Gasterij' van de fam. Warmenhoven (1985). Het karakteristieke gebouw is 'opgenomen in het register van beschermde monumenten, als bedoeld in de Monumentenwet' en het is sinds 1987 trotse bezitter van de Restauratiepenning van de Historische Vereniging Vlaardingen.

6. Westhavenkade 53-54: van huis en pakhuys tot museum⁷

Het enorme gebouw op de hoek van de Westhavenkade en de Vetteoordskade, is de huidige verschijningsvorm van het 'Huis met de

Lindeboom', dat tussen 1739 en 1742 werd gebouwd. Het was oorspronkelijk het woonhuis met pakhuis van de rijke reder, koopman en eigenaar van de Oude Lijnbaan, Abraham van der Linden (1684-1767) en zijn tweede vrouw, Agneta van Reewijk (1696-1787). Hun erfgenamen verkochten in 1790 het complex grotendeels voor 7.250 gulden aan het Vlaardingse stadsbestuur, maar door zijn slechte financiële situatie moest de stad het in 1803 al weer van de hand doen. Voor 16.200 gulden werd Laurens Hoogendijk (1759-1822) de nieuwe eigenaar. Van 1790 tot 1838 was hier de door de familie Van Heijst geëxploiteerde bank van lening gevestigd. Daarna was het van 1840 tot 1864 deels in gebruik als kantongerecht. Na een aantal jaren weer woonhuis te zijn geweest, was het van 1873 tot 1878 belastingkantoor, van 1878 tot 1938 post- en telegraafkantoor en van 1938 tot 1964 opnieuw belastingkantoor. In 1907 vond een zeer ingrijpende sloop en verbouwing plaats, waarna het gebouw zijn huidige aan-

Ansichtkaart van het toenmalige post- en telegraafkantoor aan de Westhavenkade. Het is goed te zien dat deze afbeelding dateert van vóór de zeer ingrijpende verbouwing van 1907. Er is nog sprake van vijf in plaats van acht traveeën en de muziekkamer heeft nog een plat dak met balustrade. Het pand rechts, dat met het postkantoor het Waai-gat vormde, heeft inmiddels plaatsgemaakt voor de brede toegang tot de Vetteoordskade, ca. 1900 (Druk: Dr. Trenkler & Co, Leipzig; Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

⁷ Luth, H.J. en Zuydgeest, M.P. *Het Groot Vlaardings Prentenboek. De voortgang van Vlaardingen*. Vlaardingen, 2010, p. 372 en 415

Het door de Gemeente Vlaardingen gekochte voormalige Rijksbelastingskantoor aan de Westhavenkade, in afwachting van zijn verbouwing tot museum, 1968 (Foto: Henk M.C. van den Berg; Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Het opvallende pakhuis met zijn houten voorgevel, dat van 1943 tot 1973 eigendom was van Cornelis van der Vlis en later van zijn erfgenamen, is hier al in gebruik als haringpakhuis van de firma G. Nieuwstraten Gzn., ca. 1968 (Foto: G. Kalkman; Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

zien kreeg. De Gemeente Vlaardingen kocht het complex in 1966 voor 150.000 gulden en liet het in 1970 voor 600.000 gulden tot museum verbouwen. Het Nationale Visserijmuseum dat sinds zijn oprichting in 1962 was gevestigd in ‘Het Reedershuys’ aan de Westhavenkade 45, verhuisde in 1971 naar ‘Het Huis met de Lindeboom’, waar het op 22 mei van dat jaar door prinses Beatrix en prins Claus werd geopend. In 2003 vond een fusie plaats tussen de Stichting Visserijmuseum, de Stichting Archeologie en Bouwhistorie Vlaardingen (Museum Hoogstad) en de Stichting Exploitatie Museumkade. De naam Nationaal Visserijmuseum werd bij die gelegenheid veranderd in Visserij en Vlaardings Museum. In 2010, het jaar waarin begonnen werd met een grote verbouwing en uitbreiding van het museum, werd de naam opnieuw veranderd, nu in ‘Museum Vlaardingen’ met als ondertitel ‘5000 jaar cultuur en visserij’. Bijzonder is de zogeheten muziekzaal in de noordoosthoek van het gebouw. Deze heeft een in het oog springend origineel Rococoplafond uit circa 1750, dat met olieverf is beschilderd door de Rotterdamse schilder Gerard Sanders (1702-1767). Decennialang moet de muziekzaal met zijn wandbetimmeringen en marmeren schouw een pronkkamer zijn geweest van de 18e- en vroeg 19e-eeuwse bewoners.

Uit de raadsnotulen van 6 oktober 1840 weten we dat de ‘koepel’, zoals de muziekkamer toen werd genoemd, ‘en daaraan grenzende zijkamer, voorgang en portaal’ toen door de gemeente voor vijf jaar – à 70 gulden per half jaar – werd gehuurd van koopman en reder Hendrik Pieter van der Drift (1794-1858), die tien jaar later burgemeester van Vlaardingen zou worden. De gemeente bestemde de ruimte, zoals hiervoor vermeld, voor het plaatselijke kantongerecht dat het van 1840 tot 1864 als rechtzaal gebruikte. Toen het gebouw in 1893 grondig werd verbouwd, werd in het bestek een beschermende bepaling opgenomen voor het plafond in de ‘koepelkamer’, waarin het postkantoor toen was ondergebracht. Na de nog ingrijpender verbouwing in 1907 werd de ‘koepelkamer’ ingericht als ‘seinzaal van de Telegrafie’. Tegenwoordig wordt deze bijzondere ruimte van het Museum Vlaardingen, als ‘Muziekzaal’ verhuurd voor vergaderingen, recepties en concerten en enkele jaren geleden is deze ‘mooiste kamer van Vlaardingen’ ook aangewezen als alternatieve trouwzaal.

7. Willem Beukelszoonstraat 2: van haringpakhuis tot museumdepot⁸

De ‘s Gravenhaagsche Zeevisscherij-maatschappij ‘Regt door Zee’ uit Scheveningen

vroeg in 1869 grond in erfpacht en bouwde daarop in 1870 dit pakhuis, grotendeels van hout. In het gebied tot aan de Oranjestraat/ Koningstraat liet deze rederij ook andere pakhuizen en arbeiderswoningen bouwen, waardoor men dit gedeelte van de Oostwijk al gauw de Scheveningsebuurt noemde. De voorouders van vrijwel alle Vlaardingers van Scheveningse afkomst zijn te herleiden tot deze buurt. Al na tien jaar werd deze onderneming geliquideerd en op 3 maart 1880 kwamen maar liefst 52 van haar percelen op een openbare verkoop onder de hamer. Hieronder ook ‘een pakhuis en de ten oosten daarvan gelegen stal, met de ten noorden gelegen straat ter halver breedte, groot 4 vierkante roeden en 45 vierkanten ellen’. Koper werd Dirk de Lange, die

het vier jaar later voor 6.000 gulden verkocht aan koopman en reder Johannes Hoogerwerf. In 1903 en in 1909 ging het pakhuis ook in andere handen over en in 1916 werd het voor 7.500 gulden verkocht aan de N.V. Zeevisscherij Maatschappij ‘Excelsior’ onder directie van W.F. Berkhout. Na liquidatie van deze firma werd het in 1929, bij het begin van ‘de grote depressie’, voor 5.700 gulden overgedaan aan de Maatschappij ‘Onderling Grondbezit’. Deze verkocht het midden in de oorlog als ‘kuiperij met zolder en kantoor, open plaats en erf’ voor 6.300 gulden aan koopman Cornelis van der Vlis. Op 11 oktober 1973 kocht Gerrit Nieuwstraten het gebouw, dat hij al sinds het overlijden van Van der Vlis in 1963, huurde. Hij dreef hier zijn haringhandel, de vennootschap onder firma G. Nieuwstraten en Zoon, die later werd omgezet in Nieuwstraten Haringhandel B.V.. Het karakteristieke gebouw werd door hem met zorg gerestaureerd, wat door de Historische Vereniging Vlaardingen in 1977 werd gehonoreerd door het toekennen van de restauratiepenning. Sinds 1 mei 2009 is het gebouw eigendom van Jan Anderson, die het in gebruik heeft genomen als depot van en dependance voor zijn aan de Kethelweg 50 gevestigde Streekmuseum.

Het enorme pakhuis van G. Nieuwstraten, met het restauratieschildje boven de toegang, 24 november 2002 (Foto: Jan Borsboom; Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Veeltekenaar Octave DeConinck legde het pakhuis aan het begin van de Willem Beukelszoonstraat vast in 1960 (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

⁸ Luth, H.J. en Zuydgeest, M.P. *Het Groot Vlaardings Prentenboek. De voortgang van Vlaardingen*. Vlaardingen, 2010, p. 209

Mensen in monumenten

door Sanne Poot

Kroepoekfabriek

In september wordt de Kroepoekfabriek officieel geopend. In de vroegere Vlaardingse kroepoekfabriek zit nu een cultuurpodium. Directrice Renske Verbeek is dolblij met het gebouw: “We hebben er hard aan gewerkt, maar het is nu echt af. En het is zo tof geworden!”. De oude fabriek is van de voorkant nog echt een oud pand – wel heel glimmend –, maar wanneer je naar binnen de trap op loopt kom je terecht in een ruimte vol met kleuren: de nieuwe Kroepoekfabriek. Renske laat de eerste twee verdiepingen zien waar de podiumzaal zit. Hier treden binnenkort verschillende bekende bands op. “Maar niet alleen dat hoor, er treedt op dit podium ook veel regionaal talent op. Daar zijn we al een tijd mee bezig. Regionaal talent is heel belangrijk voor ons”. Zij kunnen ook oefenen in de Kroepoekfabriek. Naast en boven de podiumzaal zitten de creatieve studio’s. Hier wordt dansles, muziekles, theater en designles gegeven. De kroepoekfabriek gaat samenwerken met scholen. Renske verwacht dat het aanbod van regionaal talent hierdoor nog wel eens groter kan worden.

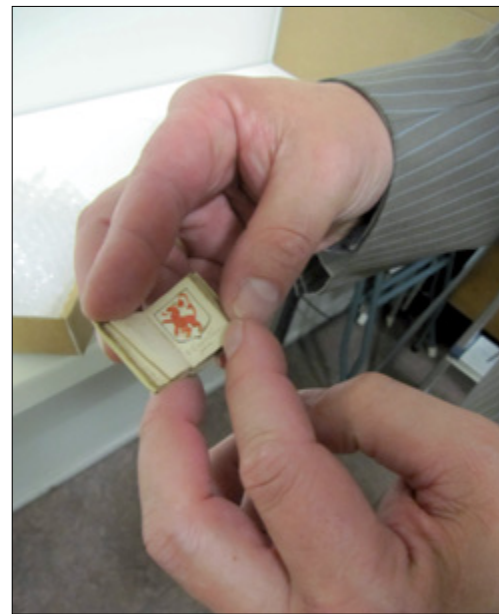
De buitenwereld zal van optredens niet veel last krijgen vertelt Renske. “De gemeente heeft lang gezocht naar een plek om het cultuurpodium te realiseren, maar dit was de beste. We hebben het goed geïsoleerd en moesten aan gemerkt dat het een oud pand is. Zo hebben wij in de grote zaal geen afvoerputjes in de grond zitten waar bier en dergelijke weg kunnen spoelen. Dat heeft te maken met het feit dat het water van de haven af en toe zo hoog staat waardoor het water zelfs door de putjes de vloer zou kunnen laten overstromen”.

De Kroepoekfabriek zit aan de Koningin Wilhelminahaven 2a. We mogen gelukkig wel om een hoekje kijken, maar de Kroepoekfabriek

opent in het weekend van 16 september pas officieel, meer informatie via www.kroepoekfabriek.nl

Stadsarchief

Harm Jan Luth is stadsarchivaris van Vlaardingen, hij werkt in het Stadsarchief dat zich bevindt in het oude raadhuis (1905) van Vlaardinger-Ambacht. De kamer waar vroeger de burgemeester van het dorp zat, is nu de werkplek van Harm Jan. In het Stadsarchief werken negen ambtenaren en zeven vrijwilligers. Harm Jan vertelt dat hij het vooral leuk vindt dat hij met behulp van de kilometers archief en documentatie de verhalen van de geschiedenis van de stad kan vertellen. “Het oudste archiefstuk hier stamt uit 1276. Aan de hand van de archiefstukken kunnen we een heleboel te weten komen over Vlaardingen en over de Vlaardingers en hun voorgelacht”. De archiefstukken en verzamelingen worden bewaard in de twee depots die achter het oude gebouw gebouwd zijn. “Deze archiefstukken bewaren we op een bepaalde temperatuur en vochtigheid zodat de stukken in goede staat

Het kleinste boekje met het Vlaardingse stadswapen is in goede handen bij Stadsarchivaris Harm Jan Luth. (Foto: Sanne Poot)

blijven”. Harm Jan laat trots een heel klein 17e-eeuws perkamenten boekje zien dat nog geen drie cm hoog is, dat hij een paar weken geleden op een veiling gekocht heeft. Hierin staat onder andere een afbeelding van het Vlaardingse stadswapen. Naast de vele documenten, draagt ook het gebouw veel geschiedenis met zich mee. “Je merkt natuurlijk dat het een oud pand is aan het onderhoud dat het nodig heeft, maar waar ik vooral blij mee ben, is dat het voor veel mensen een herkenbaar punt is. Tien, twintig jaar geleden sprak ik nog wel eens mensen die hier (vóór 1941) zijn getrouwd, dat is erg leuk”.

Het Stadsarchief zit aan het Plein Emaus 5 en is open van dinsdag tot vrijdag. Meer informatie over de geschiedenis van Vlaardingen is te lezen op www.geschiedenisvanvlaardingen.nl

Hollandiagebouw

Het Hollandiagebouw aan de Oosthavenkade is een deftig, voormalig kantoorgebouw dat nu Cultureel Centrum Hollandia heet en waar de Vrije Academie cursussen geeft. Henk Horsten is hiervan de directeur. Hij laat zien wat er allemaal te doen is in het gebouw. “Wanneer je hier binnenkomt kom je terecht in de ontvangsthal. Hier ben ik, net als de meeste cursisten, meestal in de pauzes te vinden”. Aan de muren in de hal hangen schilderijen. “Hier exposeren kunstenaars, meestal van buitenaf, maar soms hangt er ook werk van cursisten”. De cursussen die gegeven worden in het gebouw lopen erg uiteen. Elke creatieveling kan er wel wat vinden dat bij hem of haar past. Zo wordt er (jeugd)theaterles gegeven en worden er cursussen fotografie, beeldbewerking, tekenen, edelmetaalbewerking en kunstgeschiedenis aangeboden.

Het Hollandiagebouw staat aan de Oosthavenkade 42. Meer informatie over de Vrije Academie en de cursussen is te vinden op de website www.vrijeacademie.nl

Het Weeshuis

Het lijkt wel afgesproken, dat er allerlei verschillende zorginstanties naast elkaar zitten op de begane grond van het oude weeshuis. Op de ene hoek zit een verloskundige, daarnaast zit een fysiotherapiepraktijk, daarnaast een huisartsenpost en een tandarts. Toch is dat toevallig vertelt Jolanda Dekker, fysiotherapeut. “De verloskundige en de huisartsen zaten hier al toen wij in 2006 de praktijk begonnen, we werken verder ook niet echt samen”. Jolanda vindt het werken in het pand erg fijn. De praktijk voldoet aan de meeste moderne eisen en zit op een goede plek, midden in de stad. “Elke Vlaardinger heeft wel eens van het Weeshuis gehoord, alleen weet bijna niemand wat er precies in gebeurt. Omdat het

Boven de hoofdingang van het Hollandiagebouw prijkt het wapen van Den Haag, de stad waar ‘De Hollandia’ is opgericht. (Foto: Sanne Poot)

Zowel de luiken als de
deur staan open bij het
Aanloophuis.
(Foto: Sanne Poot)

zo’n oud gebouw is, moeten we aan veel regels voldoen. Zo mogen we bijvoorbeeld geen grote reclameborden ophangen met onze naam erop. Maar ondanks dat hebben we het erg druk”. De ingang van de praktijk zit aan de Heemraadstraat, maar wanneer je het hoekje omloopt richting de Ridderstraat, zie je pas echt hoe mooi het Weeshuis is. “We zitten hier wel eens in onze pauzes”, vertelt Jolanda, “maar eigenlijk te weinig, want het is hier erg mooi. Iedereen zou hier eens een kijkje moeten komen nemen”.

Fysiotherapie Het Weeshuis zit aan de Heemraadstraat 98. Meer informatie: www.fysiotherapiehetweeshuis.nl

Villa IJzermans

Aan de Schiedamseweg staat een prachtig pand, vlak naast de Stadsgehoorzaal. Daarin zit het Fonds Schiedam-Vlaardingen en omstreken. Het Fonds heeft de oude villa IJzermans zo’n negen jaar geleden gekocht. IJsbrand van der Velden is directeur van het Fonds. “In dit mooie gebouw besluiten wij of projecten geld van ons krijgen. Het is een heel fijne ruimte om in te werken. Zo zijn de plafonds echt prachtig en is alles heel goed onderhouden. Wij hebben gekozen voor deze locatie omdat wij erg begaan zijn met de monumenten in Vlaardingen. Daar bedoel ik mee dat we het belangrijk vinden dat oude gebouwen blijven bestaan. We hebben meerdere projecten die we belangrijk vinden. Zo stimuleren we kunst en cultuur, maatschappelijk welzijn, educatie, natuur, milieu en sport. En wat is er dan mooier om zelf in een gebouw te werken waar je anders waarschijnlijk ook sponsor van zou zijn? We zijn blij dat we dit gebouw hebben kunnen restaureren. De benedenverdieping hebben we verhuurd aan een advocatenbureau. Wij zitten op de tweede verdieping, maar de zolder staat momenteel leeg. Daar gaan we de komende tijd een bestemming voor vinden”.

Wie benieuwd is naar het gebouw aan de Schiedamseweg 53 kan zaterdag 10 september komen kijken tijdens Open Monumentendag. Dan wordt ook een boek uitgegeven over de familie IJzermans.

Aanloophuis De Groene Luiken

Aan de Westhavenkade 8 staat ‘De Groene Luiken’. Een monument dat gebruikt wordt als ‘aanloophuis’. Iedereen die wil, kan even binnen stappen om een kop koffie of thee te drinken en een praatje te maken met de vrijwilligers die aanwezig zijn.

Vrijwilliger Gerda vertelt hoe het is om ‘gastvrouw’ in het huis te zijn: “wat ik doe is er voor zorgen dat de bezoekers zich welkom voelen, ik geef ze wat te drinken en ze kunnen me altijd aanspreken. Vaak begin ik zelf een gesprekje met iedereen die binnenstapt”. Vandaag is het vrij druk in het huis. Vaste bezoeker en vrijwilliger Cor vertelt dat hij het heel gezellig vindt wanneer het wat drukker is. “Iedereen houdt onderling dan ook gesprekjes, dat is leuk”. Gerda beaamt dit “Voor de gesprekken hier zijn fijn, daardoor zie ik het gastvrouw zijn ook niet echt als werk, ik krijg er zelf namelijk ook heel veel voor terug”. Tussen bezoekers ontstaan in het huis vaak vriendschappen.

Maar er is meer te doen in het huis. Zo worden er af en toe creatieve activiteiten georganiseerd en kunnen bezoekers dan bijvoorbeeld tekenen. Verder hangen er veel schilderijen in het huis.

Binnen kijken in De Groene Luiken? Dat kan dagelijks. Op zaterdag tot en met dinsdag is het huis open van 14.00 uur tot 17.00 uur. Woensdag tot en met vrijdag 11.00 tot 13.45 en 14.15 tot 17.00 uur. Meer informatie via www.degroeneluiken.nl

Pakhuis Willem Beukelszoonstraat 2

Jan Anderson zit op een oude stoel in zijn huis naast het streekmuseum dat zijn naam draagt. Daar vertelt hij over zijn museum, maar ook over zijn meest recente monumentale pand, het pakhuis aan de Willem Beukelszoonstraat. Alles in Jans huis is oud, heeft een geschiedenis. Hij vindt geschiedenis heel belangrijk: “door geschiedenis leer je de huidige tijd beter te begrijpen”. Al een lange tijd is zijn streekmuseum met collecties over de Geuzen en het nagebouwde ambachtelijke dorpje bekend bij Vlaardingers. Sinds mei 2009 is hij eigenaar van nog een monumentaal pand, het voormalige haringpakhuis aan de Willem Beukelszoonstraat. Dat komt door de grote hoeveelheid aan historische spullen die Jan bezit. In de loop der jaren heeft Jan zoveel verzameld dat hij het niet allemaal meer kwijt kon. Vandaar het pakhuis. Dat is helemaal opgeknapt en ziet er nu weer uit als nieuw.

Jan Anderson thuis, werkend aan weer een nieuwe tentoonstelling?
(Foto: Sanne Poot)

Toch kan niet iedereen daar zomaar binnen komen kijken, het museum aan de Kethelweg 50 daarentegen wel. Grijp dus je kans tijdens Open Monumentendag om eens een kijkje te nemen in dit gebouw.

Het streekmuseum Jan Anderson aan de Kethelweg is iedere zaterdagmiddag en de eerste zondag van de maand geopend. Meer informatie over de exposities is te vinden op www.jananderson.nl

1613

Wie wil er nou niet in een monument werken? We zijn in gesprek met Aurora Barendse, bij het Eethuis 1613. Zoals zoveel monumenten is het een smal, maar diep pand – het verbergt een verrassing, die aan de buitenkant moeilijk te zien is. En daarmee geeft Aurora gelijk

aan wat er lastig kan zijn aan het werken in een monument. Er zijn nogal wat regels vanuit monumentenzorg, waardoor het niet zo makkelijk is om reclame te maken. En juist omdat het pand zo smal is vallen ze niet op. Maar alle voordelen wegen zwaarder: het pand heeft een verhaal, het pand heeft geschiedenis. Aurora vertelt dat ze zich met veel plezier in deze geschiedenis verdiepen. Dus het is de moeite waard om op Open Monumentendag, maar ook nog daarna 1613 te bezoeken, om het te bekijken – maar ook om er lekker te gaan eten.

Aurora Barendse in 1613. Nostalgie viert hoogtij in dit monument.
(Foto: Sanne Poot)

OMD - Klassendag

Ruim 350 basisschool-leerlingen (groepen 7 en 8) nemen in Vlaardingen deel aan de Klassendag, die op vrijdag 9 september aan de 'echte' Open Monumentendag voorafgaat. Vanuit het landelijk comité is daarvoor prachtig materiaal aangeleverd.

's Morgens bespreken de leerlingen op school een DVD over het landelijke thema voor dit jaar: 'Nieuw gebruik -

Oud gebouw'. Daarna gaan ze 's middags één van de open te stellen panden ook daadwerkelijk bezoeken, onder leiding van een stadsgids van het ServiceTeam VVV Vlaardingen. De kinderen kunnen daarbij een 'monumenten kijker' invullen, zodat ze leren kijken: 'waaraan zie ik dat het een monument is', en 'hoe zie ik dat het een nieuwe bestemming heeft'. Na het bezoekje en de rondleiding gaan ze samen met een kunstenaar de indrukken verwerken. Hoe? Dat wordt een verrassing, die alle bezoekers aan de OMD op zaterdag 10 september kunnen zien. Bovendien krijgen alle kinderen ook deze editie van Tijd-Schrift uitgereikt.

Hé, ik ben Guido de Gids. Ik ben een Monumensje.

Hé makker. Ken je me nog? Ik ben Willem Werkmans. Je bent nu bij een oude fabriek.

Wetenswaardigheden

Wout den Breems

Wetenswaardigheden is een rubriek waarin van tijd tot tijd mededelingen van het bestuur worden gedaan als de Historische Vereniging ten strijde trekt om ons historisch erfgoed te behouden. Mededelingen over positieve en negatieve gebeurtenissen. En die zijn er altijd wel!

U heeft Wetenswaardigheden enige tijd moeten missen. Niet dat er niets viel te melden, maar door omstandigheden kwam het er helaas niet van. Het laatst heb ik u bijgepraat in Tijd-Schrift 116 en nu neem ik u weer mee naar een aantal zaken die spelen op cultuur-historisch gebied in Vlaardingen.

Het zal u wellicht niet zijn opgevallen, maar de oude portiersloge van het voormalig Havenbedrijf Vlaardingen Oost waar ik al eerder over sprak, een product van de destijds bekende architect H. Maaskant, heeft dan toch het veld moeten ruimen vanwege de uitbreiding van bedrijfsterreinen van het huidige bedrijf.

Tegeltableau
“Een zaaier ging uit om te zaaien”

Er is van alles aan gedaan om het gebouwtje te behouden en ook van gemeentewege is alles daarvoor uit de kast gehaald. Maar helaas. Wel is bedongen dat bijzondere onderdelen, zoals de opbouw, gedemonteerd konden worden. Deze zijn nu opgeslagen en wachten op een goede herbestemming. Misschien heeft u een idee? Zo ging ook het aan de Schiedamsedijk staande GERFA/Flexibox pand, vooreen Gereedschappen fabriek Vlaardingen tegen de vlakte. Sloop was niet tegen te houden. Ook de sloop van de Dr. H. Bavinckschool, de vroegere Da Costaschool, was niet te verhinderen: daar zal een nieuw schoolgebouw voor in de plaats komen. In het oude gebouw bevonden zich twee uit de jaren twintig bestaande tegeltableaus met bijbelse voorstellingen. “Een zaaier ging uit om te zaaien” staat op het ene tableau en op het andere staat “Gaf een ieder naar zijn vermogen”. Voor de tableaus zal een herbestemming worden gezocht, wellicht is ook hiervoor een goede nieuwe plek te vinden. Al met al is Vlaardingen weer een stukje historie armer.

Gelukkig is er ook veel goed nieuws te melden. De oprichting van de Stichting Stadsherstel Vlaardingen (SSV) is begin dit jaar een feit geworden en er wordt hard gewerkt om met name van de Hoogstraat weer een gezellige woon-en winkelstraat te maken. De HVV is vertegenwoordigd in het stichtingsbestuur en zorgt vooral voor het historisch aanzien van de Hoogstraat. Adviezen en ondersteuning voor pand- en gevelrenovatie hebben hier veel aandacht.

Er is veel werk verzet om de lijst Beeldbepalende Panden af te ronden. Door toedoen van de HVV is ook het voormalige spaarbankgebouwtje aan de Van Hogendorpstraat aan de lijst toegevoegd. Het dateert uit de vijftiger jaren en menigeen heeft daar zijn spaarvarkentje gebracht waaruit het gespaarde geld op de “Zilvervloot” rekening werd gestort.

Inmiddels heeft de Gemeente Vlaardingen zich zeer actief bezig gehouden door middel van procedures, inspraakmogelijkheden en voorlichting, om de aangewezen panden deze mooie status te geven. De HVV is hierbij ook actief betrokken geweest.

Er zijn plannen om de Markt rondom de Grote Kerk en een deel van de Westhavenplaats op te knappen en te herinrichten. Naast het aandragen van historische achtergrondinformatie heeft de HVV ook haar mening over de voorgenomen plannen kenbaar gemaakt.

Ondanks het voornemen om de oude Brandweerkazerne en de Watertoren te behouden, blijft de HVV de plannen met enige zorg volgen. Beiden gebouwen gaan er steeds havelozer bij staan en dat is geen goede zaak.

De HVV is een groot voorstander van behoud van ons Museum Vlaardingen en we zijn verheugd over de subsidieontwikkelingen. Toch vragen wij ons af of alle plannen wel kunnen en de verbouwplannen bij de Monumentencommissie bekend zijn. Met het aanbrengen van halve doorzichtige bollen aan de raamzijde van de Westhavenkade heeft de HVV wel bedenkingen; het is tenslotte wel een Rijksmonument.

Goed is te melden dat de Gemeentelijke Monumentencommissie veel aandacht besteedt aan ons historisch erfgoed. Veel kleine en grote zaken komen aan de orde, zoals de planvorming rond de Touwbaan, de Erfgoedverordening en de Vuurbaak. Sinds 2009 verschijnt er ieder jaar een jaarverslag met hierin een verantwoording van de zaken van het afgelopen jaar, en een aantal interessante items. Het nieuwe jaarverslag wordt binnenkort verwacht. De commissie volgt de ontwikkelingen die het Rijk in petto heeft op de voet. Er komen verschillende nieuwe subsidieregelingen, en ook wordt de regeldruk minder. De

commissie adviseert gevraagd en ongevraagd, waardoor de leden ook de vinger aan de pols houden als het gaat om de kwaliteit van de monumenten in onze stad.

Door de vele positieve uitstralingen zien ook steeds meer eigenaren van bijzondere gebouwen het nut er van in hun pand goed te beheeren door het er netjes uit te laten zien. De eigenaar van ROMI wil graag het fraaie pand aan de KW-haven weer in oude luister herstellen. De eigenaar van het voormalig rederspakhuis van de firma Pot aan de KW-haven doet er alles aan om dit Rijksmonument er na de brand weer goed uit te laten zien. Zo komen er ook veel vragen om informatie over geschiedenis van panden en hoe die weer op te knappen.

Het is al een aantal keren genoemd: Herbestemming. Het thema van Open Monumentendag 2011. Een goed thema! Zeker voor onze stad Vlaardingen, waar nog veel herbestemd kan worden. En met straks de officiële aanwijzing van de lijst Beeldbepalende Panden gaat het de goede kant op en zal duidelijk blijken dat Vlaardingen veel moois heeft en dat ook wil laten zien!

Tegeltableau
“Gaf een ieder naar zijn vermogen”

Wedstrijdregels Monumentendag Fotowedstrijd 2011 Vlaardingen

De Monumentendag Fotowedstrijd 2011 voor de Jeugd is een Vlaardingse wedstrijd, geïnitieerd door de Vlaardingse organisatie van de Open Monumentendag, welke gehouden wordt op 10 september 2011.

Aan deelname van deze fotowedstrijd zijn een aantal voorwaarden verbonden:

1. De fotowedstrijd is voor jongeren tussen 10 en 18 jaar.
2. Onderwerp van de foto is een monument, een deel van een monument, of ander historisch object in Vlaardingen. De jury waardeert een eigenzinnige interpretatie, al dan niet met het Open Monumentendag-vlag (die op 10 september wappert) of het logo (de sleutel) in beeld.
3. De foto's moeten op de achterzijde worden voorzien van naam, adres, leeftijd en mogelijk e-mail van de fotograaf, en de naam en plaats van het gefotografeerde monument.
4. Foto's dienen te worden afgegeven of opgestuurd naar de Vlaardingse organisatie Open Monumentendag 2011, p/a. het secretariaat: Kortedijk 16a (naast de molen), 3134 HB Vlaardingen.
5. Per deelnemer kunnen maximaal vijf foto's worden ingediend, op een formaat van maximaal A4. Niet de printkwaliteit wordt beoordeeld – wél de fotografische kwaliteit.
6. In geval een digitale foto voor een prijs genomineerd wordt, zal de organisatie het digitale bestand opvragen.

7. Foto's dienen uiterlijk op dinsdag 20 september 2011 in het bezit te zijn van de Vlaardingse Open Monumentendag-organisatie (adres hierboven).

8. De Vlaardingse jury bestaat uit een aantal mensen uit de monumenten- en fotovakwereld. Zij zullen voor 30 september 2011 de winnaar(s) kiezen. De prijzen bestaan uit waardebonnen voor foto- of videomateriaal en/of -apparatuur, met een gezamenlijke totale waarde van € 1000,-, beschikbaar gesteld door sponsor Rabobank Schiedam-Vlaardingen.

9. De Vlaardingse prijswinnende foto's en nominaties kunnen door de organisatie, na de jurering, voor 1 oktober worden doorgezonden naar de Nederlandse fotowedstrijd van de Landelijke Open Monumentendag. Daar zullen in november 2011 de Nederlandse winnaar(s) gekozen worden.

10. De winnaars hiervan worden doorgezonden naar de European Heritage Days Fotowedstrijd 2011 en maken daarmee kans op plaatsing in een - volgend jaar vlak voor Open Monumentendag 2012 door de Europese organisatie uit te geven - prachtige kleurenatalogus, samen met alle andere Europese winnende foto's (in totaal circa 150). Ook zullen al deze foto's in dezelfde periode worden opgenomen in een reizende expositie, die in de deelnemende landen zal worden opgesteld.

Werkgroep inventarisatie grafmonumenten Emaus maakt goede vorderingen

De toestand van sommige grafmonumenten is ronduit treurig.
(Foto: collectie W.C. den Breems)

De oproep in Tijd-Schrift 119 om een werkgroep te formeren voor de inventarisatie van de oude graven op de begraafplaats Emaus heeft succes gehad! Tien personen meldden zich aan, en op 11 mei zijn de eerste werkzaamheden gestart. Afgesproken is om in eerste instantie het oudste gedeelte vanaf de entree tot aan het Zijlpad (de vroegere Zijlsloot) te gaan inventariseren en alle graven te fotograferen. Inmiddels zijn de werkzaamheden in dit gedeelte voltooid en is een begin gemaakt met de daarop volgende vakken.

Veel teksten moeilijk leesbaar

De werkgroepleden werken met veel enthousiasme en zien steeds meer nut en noodzaak van hun werkzaamheden. Veel grafmonumenten zijn dringend aan een opknapbeurt toe: verzakkingen, gescheurde en verweerde stenen komen veelvuldig voor. Daardoor zijn veel zerken nauwelijks meer te lezen en moeten aan de hand van oude begraafregisters gegevens achterhaald worden. Maar ook daar zitten weer hiaten in vanwege ruimingen uit vroegere perioden. Uitkomst biedt dan onder andere weer het programma ISIS van het Stadsarchief waarmee we genealogische gegevens kunnen achterhalen. En als dat niet lukt krijgen we ook alle hulp van de medewerkers van het Stadsarchief bij het zoeken in de burgerlijke stand.

Bavinck, Hill en Helleman begraven op Emaus

Het is aardig om te ontdekken dat bijzondere personen op Emaus begraven liggen. Zo was er een grafmonument waarop de tekst nauwelijks meer te lezen was. Na wat onderzoek op het Stadsarchief bleek, dat het een familiegraf was van een oud hoofd van de burgerlijke stand van de Gemeente Vlaardingen. Een ander graf, dat totaal was begroeid en geen grafsteen had, bleek van de architect Helleman, de ontwerper van de de Da Costa-

school, de latere Dr. H. Bavinckschool en vele Patrimoniumswoningen uit de twintiger jaren. Wist u dat ook dr. H. Bavinck zelf, die een landelijk bekende theoloog was, op Emaus ligt begraven? Onbekend wellicht, maar Johanna Elisabeth Kuhn-van Linden van den Heuvell (1872-1939), was landelijk bekend als concertzangeres onder de naam Titia Hill. Zo brengt de inventarisatie ook bijzondere zaken aan het licht.

Verwaarloosde grafmonumenten moeten opgeknapt worden

Wat gebeurt er nu met alle gegevens en waar worden ze voor gebruikt, zult u denken. Nu, van elk graf wordt een beschrijving en één of meerdere foto's gemaakt. Dat gebeurt op de vakken en nummers die door de gemeente zijn vastgesteld. Deze gegevens worden opgeslagen en er worden indexen gemaakt op naam en foto. Er zijn plannen om die in een later stadium op de website van de HVV toegankelijk te maken, zodat deze informatie een mooie bron voor genealogisch onderzoek wordt.

Maar een belangrijk doel is ook om te bekijken of het mogelijk is de oude grafzerken/monumenten die er zeer verwaarloosd bij staan, op te knappen. Vanuit de inventarisatie komen daar voorstellen uit. Als het lukt om nabestaanden te achterhalen moeten we kijken of zij medewerking kunnen verlenen. Lukt dat niet, dan moeten er andere mogelijkheden worden gezocht. Wellicht dat voor die werkzaamheden een vrijwilligersgroepje kan worden opgericht. In het najaar zullen we ook aan de Gemeente voorstellen doen om aandacht te schenken aan de graven die onder de Gemeente vallen. Ook met het Fonds Schiedam Vlaardingen e.o. zijn positieve gesprekken geweest. Hopelijk kunnen zo op niet al te lange termijn de eerste graven opgeknapt gaan worden. Emaus moet zo weer een mooie en waardige begraafplaats worden.

Leden van de werkgroep

Marianne Aaftink-van Marion
Tineke van der Hoek
Henny Noomen-Mostert
Marla van de Weerd-de Wilt
Wout den Breems, coördinator
Jan van Hees
Aad Hoogendam
Gerard Lens
Arij Maarleveld
Kees van Marion

Twee leden van de werkgroep, Marla van de Weerd en Arij Maarleveld, aan het inventariseren.
(Foto: collectie W.C. den Breems)

Ledenactiviteiten

Het programma voor het komende seizoen is weer zo goed als rond! Op **dinsdag 25 oktober** zal Bert van Bommel om 20:00 uur in de Lyndraajer aan de Baanstraat een lezing verzorgen, waarbij de nieuwe lijst van Beeldbepalende panden centraal staat. Niet zozeer wat er allemaal op die lijst staat, maar wel wat het inhoudt om in zo'n Beeldbepalend pand te wonen. Daarom komen er tal van bouwkundige zaken aan de orde. O.a. over het schoonmaken van de gevel - het aanbrengen (al dan niet) van dubbel glas - kleine reparaties aan huis om het zo mooi mogelijk te houden. Bert weet waar hij over praat, want hij is dagelijks (in zijn werk bij 's Rijks Bouwmeester) doende met monumenten en het behoud ervan. Zowel leden met interesse in die richting, als mensen die (nog) geen lid zijn van de HVV worden voor deze bijeenkomst uitgenodigd. Toegang is gratis.

WOENSdag 23 november zal Ernst Lohmann aan de hand van veel plaatmateriaal laten zien hoe de Westwijk (inklusief de Zuidbuurt dus) is gegroeid van een stukje Zuidbuurtseweg tot wat ze nu is: een volwaardig kwart van de stad Vlaardingen. Ernst hielp begin zestiger jaren de melkboer in de wijk, en zag de winkels opkomen en verplaatsen van garages naar het Winkelcentrum aan de Floris de Vijfdelaan. We hebben voor deze 'wijk-avond' gelukkig weer de beschikking kunnen krijgen over de grote zaal van de Marnixflat, maar die is tegenwoordig op dinsdagavond bezet... vandaar de uitwijk naar de woensdag. Aanvang is 20:00 uur, en uw auto kunt u op de parkeerplaats aan de overzijde van de straat kwijt.

Voor het komend jaar hebben we ook alweer een aantal data vastgelegd. Zo zullen we op **zaterdag 21 januari** weer een grote Historische Dag houden i.v.m. het 45-jarig bestaan van onze vereniging. Mensen die een bijdrage willen en kunnen leveren aan het pro-

gramma gelieve zich even aan te melden bij Arie Ouwendijk, op werkdagen van 10 - 17 uur aan de Kortedijk 16a, naast de molen, of telefonisch: 435 3322 (of 's avonds 434 2474).

De **28e februari** doet Tim de Ridder, onze stadsarcheoloog, mogelijk samen met Kees van Nieuwenhuizen (deskundige over Vlaardingen in de 11e en 12e eeuw en goed bekend met de tijden rond de Slag bij Vlaardingen - waar hij twee jaar geleden ook zelf een stuk van organiseerde) verslag van de bronnen die zij vonden over Vlaardingen in die tijd. Het belooft weer een interessante avond te worden.

Dinsdag 27 maart houden we weer onze Algemene Ledenvergadering, die wordt gevolgd door een lezing van onze Stadsarchivaris Harm Jan Luth, over Helmich - Willem - Diederik en nog 28 andere Vlaardingse Ambachtsheren en -vrouwen. Het wordt dus een interessante avond.

Dinsdag 24 april is dan de laatste bijeenkomst voor het winterseizoen, en zal Peter Zuydgeest vertellen over de 'laatste' visserijgeschiedenis, de periode 1945 - 1965. Een avond dus die geen rechtgeaarde Vlaardinger mag missen.

En ten slotte staat **zaterdag 30 juni** dan weer een excursie naar buiten Vlaardingen op het programma. We hebben inmiddels contact gehad met onze rondleider langs de Hollandse Waterlinie van enkele jaren geleden, en we gaan binnenkort met hem weer een interessant programma maken om het noordelijkste gedeelte van de Waterlinie te bezoeken. In ons decembernummer vertellen we u er ongetwijfeld meer over.

Dan noemen we nog een aantal zaken waarvoor u zich ook kunt aanmelden. Vergeet vooral natuurlijk niet de activiteiten

tijdens Open Monumentendag (waaraan dit Tijd-Schrift merendeels gewijd is) op **zaterdag 10 september**, en de 'Vlaardingen-by-night' wandeling op **vrijdagavond 30 september**. Daarnaast organiseert het ServiceTeam VVV Vlaardingen op **vrijdag 14 oktober** weer de Vlaardingse 'griezeltocht' met de sagen en legenden van onze stad, en is er op **vrijdagavond 18 november** weer de 3e editie van de KUSkwis: de grote algemene Vlaardingse Ken uw Stad-quiz. U kunt zich daarvoor als team van drie deelnemers aanmelden, of individueel (waarbij we u dan twee maatjes bezorgen). Natuurlijk luistert u regelmatig op zaterdag- of zondagmorgen (om 10 resp. 12 uur) of dinsdagavond (21 uur) naar het programma 'Oud Vlaardingen' en we melden u (misschien

wel voor de laatste keer) dat wanneer u zich nog nooit aanmeldde voor de cyclus Ken uw Stad, u dan beslist moet haasten, want de vijver van deelnemers is in de laatste 20 jaar (met al meer dan 2.000 deelnemers!) al aardig leeggevist. We zien dat het einde van deze serie 'Vlaardingen-kunde' daarmee toch een keer in zicht komt, hoe jammer ook. Kijk dus vooral nog eens op de website (www.ken-uw-stad.nl) en geef u nog snel op voor de cyclus die op maandag 12 september weer begint.

Wij wensen u weer een actief historisch seizoen 2011/2012 toe!

Namens de werkgroep Ledenactiviteiten,
Arie Ouwendijk

Floris de Vijfdelaan,
ergens in de jaren 60.
Foto: collectie Streek-
museum Jan Anderson

Historische Vereniging Vlaardingen

internet: www.hvv-vlaardingen.nl

e-mail: info@hvv-vlaardingen.nl

Leden werven leden

Post is post en reclame is reclame.

Je wordt nog droeviger als een rouwbrief gelijktijdig met reclame wordt bezorgd. Goed, de overledene was 'alleen maar een vroegere buurvrouw' en ze was zesennegentig jaar geworden, maar toch... het bericht van haar overlijden tussen McDonald, V&D en Kruidvat, nee.

'De buurvrouw', zo noemde ik haar altijd, was een schat van een mens. Je kwam er graag over de vloer. Ze had vijf kinderen, maar een paar buurkinderen konden er altijd wel bij. Haar man, die is niet zo oud geworden, stookte ze soms op om de toverlantaarn te voorschijn te halen.

Zo rond 1950 vonden wij dat prachtig.

Na zo'n voorstelling smaakte een lepel levertraan wat beter.

Boven de schoorsteen had ze een doek hangen, met bovenaan een koperen salamander en daaronder een 'schilderij' van de haven waar ik vaak naar keek.

Zo'n twee jaar geleden stond dat schilderij in het Historisch Jaarboek. Het 'schilderij' was de door Willem van 't Woudt in 1926 gemaakte prent met de Visbank en de Westhavenplaats.

Het boek nam ik mee naar 'de buurvrouw' toen ik haar eens opzocht in haar aanleunwoning. Dat verhaal moest en zou ze lezen. Een maandje na haar begrafenis wordt er gebeld en staat haar oudste zoon voor de deur, met een boek. Er zat een briefje in waarop stond dat ze het van mij geleend had. Ik had het lieve mens verdorie nog eens wat eerder moeten opzoeken.

Met m'n vriendje haalde ik oude herinneringen op en ik vertelde, want dat weet ik toevallig, waar het volgende Jaarboek over zal gaan en inderdaad...

Zoek een aardige vroegere buurvrouw op zolang dat nog kan en wijs uw vroegere oude buurjongen op de website www.hvv-vlaardingen.nl of op het e-mailadres info@hvv-vlaardingen.nl.
Je weet maar nooit!